

۹۷ درصد محصولات کشاورزی قزوین فاقد باقیمانده سموم هستند

مدیر حفظ نباتات سازمان جهادکشاورزی قزوین با اعلام اینکه در استان قزوین ۸۰۰ تا ۹۰۰ تن آفتکش مصرف می‌شود، گفت: ۹۷ درصد محصولات نمونه برداری شده استان فاقد باقیمانده سموم و سه درصد نیز دارای باقیمانده در حد مجاز بودند.

به گزارش پایگاه خبری صنعت غذا و کشاورزی (اگروفودنیوز)، به نقل از ایسنا؛ یوسف درخشان اظهار کرد: عوامل خسارتزای گیاهی شامل آفات و بیماری‌ها و علفهای هرز در صورت عدم کنترل به‌طور متوسط ۳۵ تا ۴۰ درصد می‌توانند به محصولات کشاورزی خسارت وارد کنند و با توجه به محدودیت منابع و رشد جمعیت تأمین امنیت غذایی از اولویتهای وزارت جهاد کشاورزی است.

وی با بیان اینکه در جلوگیری از خسارت آفات رویکرد، مدیریت تلفیقی است، بیان کرد: مدیریت تلفیقی آفات شامل به‌کارگیری مجموعه‌ای از روشهای زراعی، مکانیکی، فیزیکی، بیولوژیکی و شیمیایی است که ضمن دستیابی به کنترل اقتصادی و پایدار آفت، استفاده از مواد شیمیایی، خطرات زیست‌محیطی را نیز به حداقل می‌رساند.

مدیر حفظ نباتات سازمان جهادکشاورزی قزوین تصریح کرد: کنترل آفات بر پایه اصول اکولوژیک استوار بوده و در جستجوی روشهای کنترلی است که حداقل اختلالات ممکن را در برداشته باشد لذا استفاده صحیح و

به موقع از آفت‌کشها، به‌عنوان آخرین راه‌حل در مدیریت کنترل آفات محسوب می‌شود.

وی تصریح کرد: آفت‌کشها از مهم‌ترین و حساس‌ترین نهاده‌های تولید محصولات کشاورزی هستند و در کنترل عوامل خسارت‌زای گیاهی نقش زیادی دارند که اگر بر اساس دستورالعمل‌ها و ضوابط مصرف شوند دارای کمترین آسیب و خطرات خواهد بود ولی اگر غیراصولی و به شیوه نادرست مصرف شوند می‌توانند سلامت جامعه و محیط زیست را به خطر اندازند.

درخشان اعلام کرد: سالانه ۳ میلیون تُن آفت‌کش در دنیا مصرف می‌شود که ۲۷ تا ۳۰ هزار تُن آن در کشور و بین ۸۰۰ تا ۹۰۰ تُن آن نیز در استان ما مصرف می‌شود. متوسط مصرف سم در کشور ما ۶۰ تا ۶۵ درصد متوسط جهانی است.

وی اضافه کرد: در حال حاضر میانگین مصرف آفت‌کش به ازای هر هکتار در استان ۲.۴ لیتر و به ازای تولید هر کیلوگرم محصول تولیدی در استان ۰.۳۲ میلی‌لیتر مصرف می‌شود که از میانگین کشوری نیز پائین‌تر است. ولی متأسفانه تکنولوژی پائین سم‌پاش‌های موجود که مربوط به چهل سال قبل بوده و مصرف بد سموم، می‌تواند در مواردی باعث آلودگی محیط‌زیست و باقی‌مانده سم در محصولات شود.

مدیر حفظ نباتات سازمان جهاد کشاورزی قزوین اشاره کرد: طبق آخرین نمونه‌برداری‌های انجام شده در کل کشور ۹۵.۸ درصد محصولات کشاورزی فاقد باقی‌مانده سموم بوده و تنها ۲.۵ درصد دارای آلودگی در حد مجاز و ۱.۷ درصد دارای آلودگی بالاتر از استاندارد بودند و به استناد این گزارش ۹۷ درصد محصولات نمونه‌برداری شده استان فاقد باقی‌مانده سموم و سه درصد نیز دارای باقی‌مانده در حد مجاز بودند.

وی تشریح کرد: طی سال‌های اخیر، ایران داوطلب حذف سموم پرخطر در کنوانسیون‌های بین‌المللی بوده و هر ساله تعدادی از سموم پرخطر از لیست سموم مجاز کشور حذف می‌شود. در حال حاضر از ۳۶۰ آفت‌کش ثبت‌شده و مجاز کشور ۲۷۷ آفت‌کش (۷۷ درصد) جزء سموم کم‌خطر بوده و ۶۳ مورد (۱۷.۷ درصد) در رده سموم متوسط خطر و تنها ۱۹ آفت‌کش (۵.۳ درصد) در گروه پرخطر هستند که اغلب آن‌هم برای مبارزه با جوندگان و به‌صورت طعمه مسموم استفاده شده و مستقیم در روی محصولات کشاورزی استفاده نمی‌شوند در حالی‌که ترکیب ۱۰ سال قبل سموم کشور تنها ۲۱ درصد آفت‌کشها در گروه کم‌خطر و ۲۹ درصد نیز در گروه پرخطر قرار داشتند.

درخشان تصریح کرد: سموم جدید معمولاً با دز مصرف پائین و دوره کارنس پائین و بسته‌بندی مناسب با فرمولاسیون‌های به‌روز تولید می‌شوند که آلودگی زیست‌محیطی را کاهش می‌دهند اما مصرف بی‌رویه هر چیزی حتی مواد غذایی می‌تواند باعث آسیب شود لذا مباحث آموزشی و ترویجی باید در اولویت قرار گیرند و اصول مدیریت تلفیقی و روش‌های جایگزین مناسب سموم به کشاورزان بیش از قبل آموزش داده شوند. سیاست سازمان حفظ نباتات بر این است که به تدریج همه سموم پرخطر از لیست سموم مجاز کشور خارج و سموم کم‌خطر را جایگزین آن‌ها کند.

وی اظهار کرد: هر ساله بخشی از اعتبارات یارانه‌ای برای عقد قرارداد با کلینیک‌های گیاه‌پزشکی و نظارت کارشناسان بخش خصوصی برای اجرای مدیریت تلفیقی آفات در مزارع و باغات و آموزش‌های لازم در راستای کاهش مصرف سموم هزینه می‌شود، امسال نیز با عقد قرارداد با هفت کلینیک در قالب ۲۲ کارشناس، ۱۰ هزار از باغات و مزارع استان تحت نظارت و اجرای مدیریت تلفیقی آفات قرار دارند.

مدیر حفظ نباتات سازمان جهادکشاورزی قزوین خاطرنشان کرد: برای کنترل بیولوژیک آفات در سال‌های اخیر توجه و اهمیت زیادی داده شده و اجرای آن خصوصاً در محصولات تازه‌خوری و گلخانه نقش زیادی در کاهش باقی‌مانده سموم خواهد داشت.

مبارزه بیولوژیک با آفات مزارع گوجه فرنگی

وی گفت: مبارزه بیولوژیک در سال ۹۸ در ۴۰۰۰ هکتار از مزارع گوجه‌فرنگی، در سال ۹۹ در سطح ۴۵۰۰ هکتار (۷۵ درصد مزارع) و در سال ۱۴۰۰ نیز در ۵۵۰۰ هکتار (حدود ۹۰ درصد) از مزارع گوجه‌فرنگی انجام شده است؛ همچنین کنترل بیولوژیک در سطح پنج هکتار از باغات انار با رهاسازی عوامل بیولوژیک مانند زنبور تریکوگراما و براگون انجام شد که ۵۵ درصد هزینه آن به‌صورت یارانه‌ای و توسط دولت پرداخت شد. با اجرای این اقدام تعداد دفعات سم‌پاشی ۲ تا سه نوبت کاهش یافت که در پی آن باقی‌مانده این سموم در محصولات نیز به‌مراتب کاهش می‌یابد.

درخشان یادآور شد: در سال‌های ۹۸ و ۹۹ در سه هکتار از گلخانه‌های سبزی و صیفی استان کنترل آفات به روش بیولوژیک و بدون کاربرد سم به‌صورت یارانه‌ای اجرا شد.

محصول	۹۰	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹	۱۴۰۰	روش اجرا	محل اجرا
انگور	۲۶	۰	۱۵	-	-	۲۰۰	۳۰	۲۵	-	-	۲۵۰۰	انبار درخت گیری هرس سرشاخه	قزوین استان
پسته	۱	۰	-	-	-	۷۸	۳۵۰	۲۰۰	۱۶۰	۲۵۰	۳۰۰	فرمان	قزوین استان
پسته	۲۵۰	۰	۷۰	-	-	۰	۲۰	۳۵	۹۰	۱۲۰	۱۳۰	کف خاک شکار قوچه و کارت زره	قزوین استان
پرنج	۵۲	۱۸	-	-	-	۰	۲۰	۱۰	-	-	-	افش هرچلت سکوی (شفت رازیان)	رزن استان
زیتون	۰	۰	۳۳۰۰	۵۰۰۰	۱۲۵۰	۳۳۳۶	۵۴۰	۱۹۸۸	۴۹۲۲	۳۹۰	۲۳۰۰	کنک زیتون جذب و شکار	طارم
گوجه	۰	۰	۰	۰	۰	۲۰۰	۴۵۰	۲۵	۴۰۰	4500	۵۵۰۰	کنترل هواپازک	کل استان
گردو	۰	۲	۳	۲	۰	۴	۳۰	۲۰	-	-	-	افشال در جفت سوری و شکار قوچه	کل استان
کلم	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۵۰	۳۰	۴۰	۲۰	۵	بهد کلور (خسره کش روی آبرو)	کل استان
گلخانه	-	-	-	-	-	-	-	-	۳	۳	۳	کنترل هواپازک	کل استان
جمع کل	۳۲۹	۱۲۰	۳۳۸۸	۵۰۰۲	۱۲۵۰	۳۸۱۴	۱۱۳۰	۳۰۳۳	۱۰۵۶۵	۶۷۸۳	۱۰۷۳۸		

اجرای روش‌های غیر شیمیایی و بیولوژیک کنترل آفات طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰

مدیر حفظ نباتات سازمان جهاد کشاورزی قزوین اظهار کرد: هر ساله با هدف ردیابی، پایش، پیش آگاهی در محصولات غالب و آفات کلیدی استان، تعیین بهترین زمان کنترل آفات و کاهش دفعات سم‌پاشی ۳۳ ایستگاه پایش در محصولات زراعی و ۵۸ ایستگاه نیز در سطح باغات استان اجرا می‌شود.

وی مطرح کرد: همان‌طور که اشاره شد میانگین مصرف آفت‌کشها در کشور ما پایین‌تر از متوسط جهانی است ولی بیشترین مشکل ما در مصرف سموم با تکنولوژی پایین کاربرد بوده و در خیلی از موارد از سم‌پاشی‌های مناسب استفاده نمی‌شود.

درخشان بیان کرد: باید شرکت‌های مکانیزاسیون سم‌پاشی ایجاد کنیم تا تمام سم‌پاشی‌ها نیز توسط این شرکت‌ها صورت گیرد. بایستی با رعایت اصول فنی و صحیح سم‌پاشی از قبیل کاربرد سم‌پاش مناسب، رعایت زمان مناسب سم‌پاشی، رعایت دز مصرفی، استفاده از آب مناسب سم‌پاشی، کالیبراسیون سم‌پاش و فشار و نازل‌های پاشش مناسب بهره‌وری و اثر سم‌پاشی را بالا ببریم چون این اقدامات تأثیر زیادی در کاهش مصرف

سموم و حفظ محیطزیست و سلامت محصول و جلوگیری از افزایش خسارت به محصولات دارد.

وی ادامه داد: در استان ۲۱۸ فروشگاه توزیع‌کننده سم وجود دارد که در قزوین ۷۰ مورد، تاکستان ۵۵، بوئین‌زهرا ۳۴، البرز ۲۷، آبیک ۲۶ و آوج ۶ مورد هستند.

ساماندهی فروشگاه‌های سموم و نهاده‌های کشاورزی

مدیر حفظ نباتات سازمان جهادکشاورزی قزوین تشریح کرد: ساماندهی فروشگاه‌های سموم و نهاده‌های کشاورزی از اهداف اولویت‌دار بوده و برای این منظور سامانه مانیتورینگ سموم از ۹۷ در کشور راه‌اندازی شده و فاز اول آن از مرحله ورود سم به صورت آماده و هم به صورت ماده اولیه که توسط کارخانه‌های داخلی فرموله و بسته‌بندی می‌شود تا مرحله عرضه به فروشگاه‌های توزیع در سطح کشور قابل رصد است؛ در فاز دوم که با فراهم شدن زیرساخت‌ها از سال ۱۴۰۱ اجرایی می‌شود توزیع سموم به کشاورزان تا مصرف در مزارع و باغات نیز قابل رصد خواهد شد و برای کشاورزان کدهایی تعریف خواهد شد که با این کار محصول هر کشاورز و سموم و کودهای مصرفی آن مشخص و قابل‌ردیابی خواهد شد.

وی گفت: صدور پروانه فعالیت فروشگاه‌های سموم توسط نظام مهندسی و با همکاری سازمان جهاد کشاورزی صورت می‌گیرد و در چهار سال اخیر نظارت بر فعالیت این فروشگاه‌ها تشدید شده و با تشکیل اکیپ‌های بازرسی و با همکاری تعزیرات و بازرگانی و حفظ نباتات و نیروی انتظامی بر فعالیت فروشگاه‌ها مبنی برداشتن پروانه معتبر، حضور کارشناس فنی در فروشگاه، عدم ارائه سموم قاچاق و تقلبی و غیرمجاز و همچنین رعایت قیمت‌های مصوب نظارت می‌شود.

درخشان خاطر نشان کرد: ۲۱۸ مجوز برای راه‌اندازی فروشگاه‌ها سموم صادر شده است که در حال حاضر ۱۷۱ واحد فعال هستند؛ تعداد فروشگاه‌های غیرفعال فروش سم استان ۳۶ واحد بوده و پروانه ۱۱ واحد نیز ابطال شده است.

وی اعلام کرد: در سال ۹۷ تعداد ۲۳۸ بازدید صورت گرفته و ۲۳ حکم قضایی نیز صادر شده است. در سال ۹۸ نیز ۲۵۶ مورد بازدید منجر به صدر ۱۹ حکم قضایی و پلمب چهار واحد عرضه شده است. همچنین در سال

گذشته ۲۷۲ مورد بازدید منجر به صدور پنج حکم قضایی شده است و در سال جاری نیز تا به امروز ۲۸ حکم قضایی صادر شده است.

اقدامات اختصاصی در خصوص کاهش مصرف و باقیمانده سموم در انگور

مدیر حفظ نباتات سازمان جهادکشاورزی قزوین متذکر شد: سطح زیرکشت محصولات باغی استان قزوین ۷۵۲۰۰ هکتار بوده که از این میزان محصول انگور با ۳۱ هزار و ۱۸۲ هکتار بیشترین سطح زیرکشت محصولات باغی استان را داراست. میزان تولید انگور استان ۳۵۶ هزار و ۴۳۱ تُن و دارای عملکرد ۱۲ تُن در هکتار است.

وی اشاره کرد: قزوین رتبه دوم تولید انگور و رتبه اول تولید کشمش در کشور را به خود اختصاص داده است که به همت مسئولین و تلاش باغداران تاکنون بیش از ۵۵۰۰ هکتار از باغات انگور استان به سیستم داربستی تجهیز شده‌اند که نقش مهمی در کاهش تراکم آفات و بیماری‌ها و اجرای کنترل مکانیکی آفات و علفهای هرز و درنهایت کاهش مصرف سموم دارد؛ ایجاد ایستگاه پیش‌آگاهی پروانه خوشه‌خوار انگور در تاکستان با هدف تعیین زمان مناسب سم‌پاشی باغات انگور علیه این آفت و بالا بردن کارایی مصرف سموم در کنترل آفت و کاهش دفعات سم‌پاشی که هر سال به‌طور مرتب انجام می‌شود.

مدیر حفظ نباتات سازمان جهادکشاورزی قزوین اظهار کرد: اجرای مدیریت تلفیقی آفات در سطح ۲۵۰۰ هکتار از باغات انگور از طریق عقد قرارداد نظارت توسط هشت نفر از کارشناسان بخش خصوصی و بخش دولتی، اجرای کنترل طرح کنترل تلفیقی آفت زنجره مو در سطح ۱۰۰۰ هکتار از باغات انگور تاکستان، ارسال دستورالعمل و سموم توصیه شده در باغات انگور به فروشگاه‌های سموم استان و به‌ویژه شهرستان تاکستان، ممنوعیت فروش و کاربرد سم لاروین در باغات انگور از جمله اقدامات بوده است.

وی تصریح کرد: اعلام زمان سم‌پاشی باغات به بهره‌برداران از طریق صدور اطلاعیه و بنر و پیامک، اجرای کارگاه‌های آموزشی برای بهره‌برداران در خصوص مدیریت تلفیقی آفات و تربیت ۳۰ مربی تولید محصول گواهی شده برای نظارت فنی بر باغات نیز از دیگر اقدامات انجام شده توسط جهادکشاورزی بوده است.

درخشان مطرح کرد: پیشنهاد می‌شود برای کسانی که متقاضی تولید

محصولات گواهی شده هستند، اجرای سیاست‌های تشویقی بیشتری در نظر گرفته شود. همچنین ایجاد زمینه و بازار فروش محصولات گواهی‌شده با درصدی بالاتر از محصولات عادی از دیگر پیشنهادات است.

وی تصریح کرد: اجرایی کردن ماده ۲۸ قانون و آیین‌نامه حفظ نباتات و ماده ۷۲ بندت قانون برنامه ششم کشور که وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی را موظف کرده نسبت به تعیین باقی‌مانده سموم در محصولات کشاورزی اقدام کرده پیشنهاد می‌شود از عرضه محصولاتی که دارای باقی‌مانده سموم بالاتر از حد مجاز هستند جلوگیری شود که با این کار انگیزه لازم در کشاورزان برای تولید محصول گواهی شده افزایش خواهد یافت.

مدیر حفظ نباتات سازمان جهادکشاورزی قزوین در پایان توضیح داد: افزایش اعتبارات لازم برای اجرا و نظارت بر کنترل تلفیقی آفات با اولویت کنترل بیولوژیکی و غیر شیمیایی در باغات و مزارع، عقد قرارداد بازرگانان با کشاورزان برای تولید و خرید محصولات آنان مطابق با استانداردهای روز دنیا از نظر کیفیت و آلاینده‌ها و حفظ بازارهای جهانی برای صادرات و اجرای کشاورزی قراردادی، شناسنامه‌دار کردن محصولات و تهیه سموم مورد نیاز با مشورت کارشناسان و از فروشگاه‌های مجاز و دارای پروانه مجاز از سوی نظام مهندسی از دیگر پیشنهادات است.

سرویس خبری: کشاورزی

منبع: ایسنا